

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemski nedelje in praznike. // Inserat do 80 petri vrst ob Din 2, do 100 vrst ob Din 2.50, od 100 do 300 vrst ob Din 3. večji inserati petri vrsto Din 4. // Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. // "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Sloških trgov 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Raihstag odobril Hitlerjeve sklepe

Dopoldne ob 10. je bila sklicana izredna seja rajhstaga, na kateri je Hitler poročal o izdanih ukrepih – Vojaška akcija proti Poljski se bo nadaljevala ne glede na stališče Anglije in Francije

O snoči dalje se razvijajo mednarodni dogodki z bliskovito brzino. Nemška vlada je snoči ob 21. objavila svoje pogoje za sporazum s Poljsko. Ker so te pogoje zavrnili tako v Londonu, kakor v Varšavi, se je Nemčija, kakor kažejo nadaljnji dogodki, odločila, da uporabi silo v doseglo svojih ciljev in izpolnitev svojih zahtev. Davi ob 4. je izdal kancelar Hitler proglašen na nemško vojsko, v katerem najavlja, da bo Nemčija zaradi tega, ker Poljska nemških predlogov ni sprejela, marveč je segla po orozju, uporabil silo proti sili.

Zjutraj ob 7. je bila proglašena priključitev Gdanska k Nemčiji, obenem pa so vkorakale v Gdansk nemške čete.

Poljska je na nemške zahteve odgovorila s splošno mobilizacijo in objavila, da se bo postavila v bran napadu na svoje interese in ogroženju svoje varnosti.

Ker so vse telefonske zveze v Nemčiji in Poljski z inozemstvom prekinjene, prihajajo poročila o nadalnjih dogodkih po ovinkih s precejšnjo zaksnitvijo. Vse pa kaže na to, da je po teh dogodkih izginila vsaka nuda na mirno rešitev in da bo sedaj odločilo orozje.

Danes dopoldne je bil sklican nemški rajhstag k izredni seji, na kateri je kancelar Hitler objavil svoje nadaljnje odločitve.

vojne operacije na Poljsko so torej postale gotovo dejstvo.

Francija vztraja pri svojih obveznostih do Poljske

PARIJ, 1. sept. AA. Havas: Ob 8. se je vrnila v Elizejski palači ministrska seja pod predsedstvom predsednika Lebruna. Predsednik vlade Daladier in zunanj minister Bonnet sta referirala o mednarodnem položaju. Na seji so soglasno sklenili, da Francija vztraja pri svojih obveznostih, ki jih je dala doslej.

Amerika še čaka

WASHINGTON, 1. sept. c. Zunanji minister Hull je izjavil na konferenci tiska, da ameriška vlada zaenkrat zavzema napram mednarodnim dogodkom stališče čakanja v zvezi z razvojem položaja v Evropi. Ameriška vlada bo podvzela vse poskuse, da reši mir, in se bo plašila za nobenega truda. Ne more pa se povedati, kateri trenutek bo izbrala za svojo iniciativo.

Takojšnja mobilizacija v Belgiji

BRUSELJ, 1. sept. c. Belgija vlada je odredila da stopijo vse že izdani mobilizacijski ukrepi takoj v veljavo.

Raihstag odobril zakon o priključitvi Gdanska k Nemčiji

Kancelar Hitler je izjavil, da je nemške potrebitnosti konec – Nemčija bo odgovorila na silo s silo in od svojega sklepa ne bo odstopila – Borila se bo tako dolgo, dokler se Poljska ne ukloni

BERLIN, 1. sept. br. Za danes dopoldne ob 10. uri je bil nepričakovano sklican nemški rajhstag. Napovedana je bila važna izjava nemške vlade. Govoril je nemški kancelar Hitler, ki je v svojih daljših izvajanjih najprej razlagal nemški stališče v poslednjih pogajanjih, ki so se vodila med Berlinom in Londonom, ter nemške predloge, ki so bili stavljeni Poljski in o katerih je izšlo uradno poročilo. Hitler je ugostivil, da so bili vsi nemški mirovni poskusi odklonjeni in da je sedaj nemške potrebitnosti konec. S Poljsko bo od slej Nemčija govorila v istem jeziku, kakor Poljska z Nemčijo. Na silo bo odgovorjeno s silo. Ako zapadne velesile mislijo, da Nemčija ograža njihove interese, to obzajem, je izjavil Hitler, toda od svojih sklepov ne odstopim. Od zapadnih držav nismo nikdar ničesar zahtevali. Angliji smo vedno ponujali prijateljstvo. Nemčija nima nobenih interesov na zapadu in to se nikdar ne bo spremenilo. Toda prijateljstvo z zapadnimi velesilami je mogoče le, ako tudi te kažejo za to dobro voljo. Zahvaliti se moramo Italiji, ki nas je vedno podpirala. Nevratalne države so nam zagotovile svojo neutralnost, kakor jo tudi mi njim zagotavljamo.

Nato je Hitler govoril o novem razmerju z Rusijo in poudaril med drugim, da se je odločil za nove odnose s to državo, čim je Moskva sprejela načelo, da doktrine niso eksportno blago. Na podlagi nove pogodbe so v bodoče odstranjene vse nevarnosti uporabe sil v nemško-ruskih odnosa. Obvezali smo se tudi glede konsultacij. Slednji nasproti poskus zapadnih velesil bo propadel. Upam, da bo ves nemški narod to mojo odločitev pozdravil. Ne bo se več zgodilo, da bi si Nemčija in Rusija stali nasproti kot sovražnici. Včeraj je bila izvršena ratifikacija pogodbe v Moskvi in Berlinu. Tudi Moskva je ta pakt pozdravila kakor ml. Izjave Molotova lahko v celoti podplim.

Hitler je nato sporočil naslednje tri sklepe: 1. Zahtevanje rešitev gdanskega vprašanja, 2. rešitev vprašanja koriatorja in 3. med Poljsko in Nemčijo mora nastati razmerje, ki bo dovoljevalo v bodoče mirne odnose. Borili se bomo tako dolgo, dokler se Poljska ne ukloni, pa naj na to pristane ta ali ona poljska vlada. Z nemških mej hočem odstraniti sleherno nevarnost za mire.

Hitler je nato podal nekakšno svojo politično oporoko, v kateri je naznačil, da je njegov naslednik maršal Göring, v stranki pa njegov namestnik Rudolf Hess.

Ce bi se tudi Hessu kaj pripetilo, potem naj postane vodja oni, ki bo naj-

bolj sposoben, to se pravi, ki bo najbolj hrabri. Narodni socialisti in nemški vojaki stopajo v to borbo z močnim srcem. Kot narodni socialist in kot nemški vojak delam to tudi jaz. Vse svoje življenje nisem delal, je poučal Hitler, ničesar drugega, kakor za dobro svojega naroda, za vzpostavitev močne Nemčije. V to borbo stopam s polno vero v svoj nemški narod in nihče ne more pričakovati, da bi kdaj kapitulirali. Dogodki iz novembra 1918 se v nemških zgodovini ne bodo nikdar več ponovili. Nikdar ne bo več izdajalca v nemškem narodu, ki bi pristal na take sramotne pogoje, kakor jih je moral sprejeti tedaj. Mi ne poznamo nobene druge dolžnosti in nobene druge potrebe, kakor da živi nemški narod.

Pričakujem od vas vseh, da izvršite vse svojo dolžnost, kakor je pripravljeno vse prebivalstvo nemške države! Jaz sem odgovoren za razpoloženje med nemškim narodom, vi ste pa odgovorni za razpoloženje med narodom v svojih okrožjih in pokrajinalah! Naša dolžnost je, da doprinesemo žrtve, ki se zatevajo od nas! Vsi moški v nemškem narodu, ki so kdaj umirali za domovino, niso doprinesli ničesar drugega, kakor imamo mi doprinesti.

Pričakujem tudi od nemških žen, da se v železni disciplini pridružijo delu v tej borbi! Od nemške mladine pričakujem prav tako, da z radostnim srcem izvrši to, kar pričakuje narod od nje,

Forsterjev proglas o priključitvi Gdanska

BERLIN, 1. sept. AA. DNB: Gdanski okrožni vodja Forster je postal voditelj raja tole brozjavko:

Vodja! Ta trenutek sem podpisal in uveljavil tale zakonski načrt o vrniltvu Gdanska v rajh:

Da se konča prevelika stiska gdaške naroda in gdanske države, predpisujem tale zakon ustavnega začnja:

Osnovni državni zakon svobodnega mesta Gdanska o ponovni priključitvi nemški državi z dne 1. septembra 1939.

Da se odstrani skrajna stiska naroda in države in predpisujem tale osnovni državni zakon:

Čl. 1. Ustava svobodnega mesta Gdanska se ukine in stopi to takoj v veljavo.

Čl. 2. Vso zakonomajno izvršilno oblast izvrši izključno državni poglavjar.

Čl. 3. Svobodno mesto Gdansk z vsem svojim osenljem in vsem svojim pre-

in da bo za vse odločena in da ne bo nikdar pripravljena kapitulirati. Če bo naša volja tako močna, potem nas ne bo mogel ničke premagati, potem bo naša volja tudi privreda do zmage.

Vsi prisotni so sprejeli Hitlerjev govor z živahnim odobravanjem.

Nato je bil prečitan zakonski predlog, po katerem se pridružuje Gdansk k nemški državi. Do nadaljnje ostanje v Gdansku v veljavi vse dosedanje zakonske določbe, razen ustavnih.

Prvi letalski napadi na Poljsko

VARSAVA, 1. sept. c. Nemški letalci so danes izvršili prve bombe napade na razne poljske kraje in mesta. Tako je priletna skupina letal nad Bielom Podlaskom, kjer so bombniki vrgli več bomb na tamošnje letalske tvornice in hangarje, a so vse bombe zgrešile cilj. Protiletalska artilerijska je takoj stopila v akcijo in je letala pregnala.

Drugi napad je veljal Gdinji, nad katero so spustili tri bombe, ki so pa padle v morje. Nemške čete so začele pridrati v smeri proti Mlavi. Napad in

Pred skupno demaršo Anglije in Francije v Berlinu?

LONDON, 1. sept. br. Vesti o proglašitvi priključitve Gdanska k Nemčiji in o ukoranju nemške vojske so izviale v Londonu vtič, da se je Nemčija odločila za oborožen spopad s Poljsko. S tem nastanejo tudi za Anglijo v smislu angleško-poljske pogodbe dalekosežne obveznosti. Kakor se zatrjuje, bosta Anglija in Francija že danes izvršili v Berlinu skupno demaršo in zahtevali, da se takoj vzpostavi prejšnje stanje v Gdansku, ker bi morali sicer smatrati postopanje Nemčije za casus belli.

Hitlerjev proglas nemški vojski

Berlin, 1. sept. br. Davi je kancelar Hitler izdal na vojsko naslednji proglas:

Poljska država je odklonila miroljubno ureditev sosedskega razmerja, za katerim sem stremil, in je namesto tega segla po orozju. Nemce na Poljskem preganjajo s kravim terorjem in jih odganjajo od njihovega ognjišča. Cela vrsta krštev meja, nezmožnih za velesilo, dokazuje, da Poljci niso več voljni spoštovati meje nemškega rajha. Da končam to blazno početje, mi ne ostane nič drugega, kakor da proti sili nastopim s silo. Nemška obrambna moč bo s trdnodoločnostjo vodila boj za čast in življenske pravice ponovno od mrtev vstalega nemškega naroda. Pričakujem, da bo vsak vojak, v svesti si velike tradicije večnega nemškega vojaštva do poslednjega izpolnil svojo dolžnost. Ostanite zmerom in v vsakem položaju v svesti si, da ste zastopniki narodno socialistične velike Nemčije. Živel naš narod in naš rajh!

Ratifikacija nemško-ruskega pakta

MOSKVA, 1. sept. AA. Havas: Snoči ob 20.45 je visoki svet komisarjev soglasno ratificiral sovjetsko-nemški nemnapadni paket.

BERLIN, 1. sept. AA. DNB: Nemčija vredila je ratificirala paket o nemnapadaju-

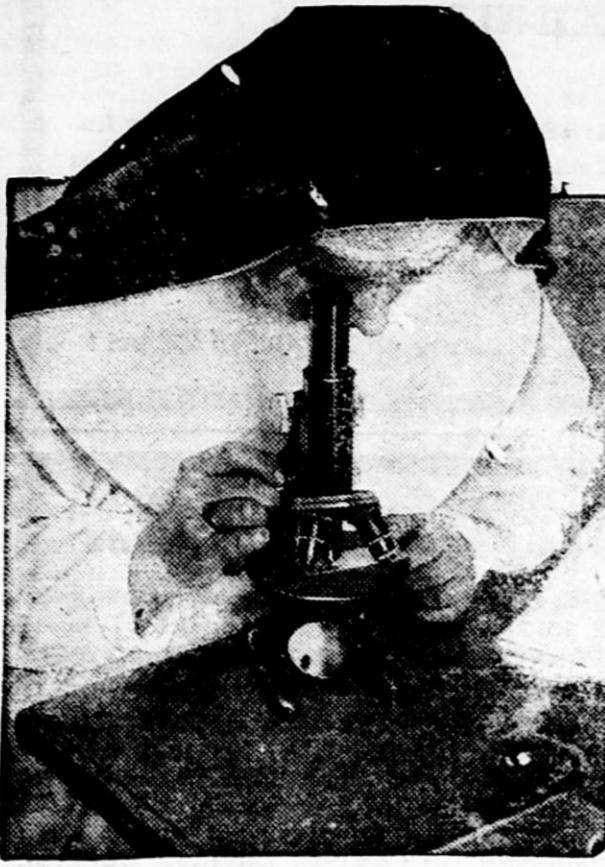
in konsultiranju ob istem času, ko ga je ratificiral vrhovi sovjet.

Strela začgalna mina

BRUSELJ, 1. sept. c. Pri Liegeu je srednji udarla strela v neki most, ki je bil podprt z dinamitem. Most je zletel v zrak. Sedem čeb je bilo mrtvih.

Mikroskop, ki poveča 25 tisočkrat

Cloveškemu očesu so zdaj dostopni predmeti, "veliki" deset milijontink milimetra — Celo toksini se vidi

Mikroskop v bolnici

nimi valovi, temveč z elektronskim izzarevanjem. V tem tudi tiči tajna zmage nad dosedanjem mejo vidljivosti. Abbe namreč pravi, da se dajo mikroskopsko upodobiti samo taka telesa, čiji velikost tvori večkratne polovične valovne dolžine svetlobe. S tem je bila začrtana svetlobnemu mikroskopu absolutna meja, preko katere se ni dallo iti. Elektronski žarki so pa čisto drugačni. Elektronski žarki se premikajo v premi črti naprej, da bi se tresli, kakor svetlobni žarki. Elektronski žarki nastajajo samo v brez-zračnem prostoru in prihajajo iz katode visoke napetosti. Velikost elektronov je približno 2000-krat manjša od atoma vodika. Zdaj pa pride glavno: elektronski žarki imajo to lastnost, da spravijo magnetično polje iz njegove poti, in to lastnost so nemški učenjeni izkoristili pri novem mikroskopu. Elektronski žarki so nevidni, če se pa srečajo s steklom ali z mineralijami, se začne svetlikati. Enako učinkujejo tudi na fotografsko ploščo.

Nadmikroskop

Konstrukcija nadmikroskopa je razmeroma enostavna. Katoda visoke napetosti izloča elektronske žarke v sistem brez-zračnih cev. Ti žarki gredo najprej skozi magnetično polje elektromagneta, ki jih združuje v močan pramen žarkov. Ta del aparata izpoljuje torej podobno načinjajo kačo svetlobnega leča, k tudi osredotoča žarki. Torej je dobil en elektromagnet primerno ime: magnetična leča. Žarišča razdalja te magnetične leče se lahko poljubno izpreminja, tako da tok okreplimo ali oslabimo. Tako osredotočeni pramen elektronskih žarkov pada na opazovanji preparat, ki ga pa moremo potisniti v malone brez-zračni prostor. V ta namen nam služi posebna naprava.

Kako nastane slika

Slika opazovanega predmeta nastane s tem, da se elektronski žarki po debelosti opazovanega predmeta različno razprše. Čim debelejša je plast, tem več žarkov podobe. Ni mogoče, da bi en sam atom ne bil zadel po elektronu, kajti velikost elektrona je samo neznaten delec najmanjšega atoma, atoma vodika. Zato odpade na en atom ogromno število elektronov, pa tudi neznatne vrzelji med pojedini atomi so za elektrone široke ceste. Tukaj na opazovanju predmetom je nameščena druga elektronska cevka, odgovarjajoča oku-

larju svetlobnega mikroskopa. Skozi neznatno odprtino v njenem želesnem jedru prihajači močno razpršeni električni iz opazovanega predmeta in padajo na fluorescenčno mrežico. Debelejša mesta predmete razprši več elektronskih žarkov in sledita tega je, da pada manj žarkov na mrežico. Tanjše plasti opazovanega predmeta se svetlikajo bolj.

Sliko, ki nastane na fluorescenčni mrežici, lahko opazujemo s prostim očesom, lahko jo pa razen tega povečamo še z drugo magnetično lečo. Žarke lahko usmerimo na fotografsko ploščo in tako lahko dobimo tudi fotografije. Stopnja povečanja se da regulirati med opazovanjem z izpreminjanjem električne napetosti.

10 milijontink milimetra

Posebilo se je že doseči nad 20.000-kratno povečanje. S tem so postali clovenški očesu vidni tudi predmeti, ki so se doslej odtegvali vsakemu opazovanju. Storjen je bil nov korak v prodiranju v kraljestvo vidnega. S pomočjo novega nadmikroskopa lahko vidimo predmete, ki merijo 10 milijontink milimetra. S tem je dosežena točka na velikostni skali, ki omogoča opazovanje ne samo najmanjše znane povzročitelje bolezni, temveč nas že znatno približuje meji večjih beljakovinskih molekulov.

Novo orožje znanosti

Proučevanje raznih vrst bakterij je pokazalo, da dosedanje naziranje o enostavnem sestavu bakterij ni pravilno, temveč da so to zelo komplikirani organizni z ektoplazmo, endoplazmo in vakuolami. Poštečilo se je ugotoviti, da imajo bacilli legarja, parafutus in tuberkuloze različno obliko. V oklici bacilov grize so našli neznatna telesca, ki jih smatrajo za izločke bacilov. Morda so v takšni zvezi z bakterinalnimi strupi, toksinom, ali pa so celo sami toksini. Dalje so bili odkriti nekateri do slej nevidni organizmi, povzročajoči nalezljive bolezni, med drugimi povzročitelj koz. Poskušali so se sele začeli, toda učenjaki že pritrakujejo od novega izuma velike kotrosti. Nadmikroskop odpira clovenškemu očesu nova pot in mu odpira tajne nevidnega mikroskoma. Učenjaki bodo z njeno pomočjo lahko pojasnili mnoge prirodne tajne v korist ne samo vede, temveč tudi vsega cloveštva.

Silno povečanje

Novi aparat je dobil ime »nadmikroskop«. Osnovan je na čisto novem principu. Slike predmetov se ne tvorijo s svetlob-

kadac, »Male ženec s K. Hepburnovo, »Izbudljeno obzorje, »V newyorskem pristanišču in »Na zapadnem bojišču mira. Samo en film je vrgel dvakrat po poldrugi milijon dolarjev, in sicer psihološki film Stella Dallas prvič kot nemi, drugič pa kot zvočni. Drugače pa dobiček, ki ga ima industrija pri filmih, ni tako velik, kakor bi človek misli.

Hladna svetloba

Iz Amerike poročajo o novem odkritju v reklami in sploh trgovski razsvetljavi. Ravnatelj Westinghouse Electric and Manufacturing Company v Conneautu v Pensylvaniji Hibben je sporocil ameriškim novinarjem, da je trgovski ravnatelj že razkazal žarnico hladne svetlobe, ki naravnost tekmuje s solncem v prodornosti in izredni jasnosti svetlobe. To je nedov-

no svetloba bodočnosti. Nova žarnica s svojim neposredno ultravijoličastim izzarevanjem se bo lahko uporabila povsod. Dajala bo hladno umetno dnevno svetlobo izredne prodornosti in nedvomno bo razsvetljala ulice in ceste že v bližnji bodočnosti. S takimi žarnicami razsvetljeno mesto bo svetlo kakor podnevi. Nesreča, ki jih zakrivi temu ali slaba razsvetljava, bodo potem zelo redke.

Ravnatelj Hibben je pokazal miniaturno novo žarnico v velikosti svinčnika, o katerem je dejal, da lahko širi doslej najprodnejšo v najmočnejšo svetlobe. Svetloba nove žarnice je lahko sedembarna in je povsem hladna. Zato se lahko uporablja tudi za ohlađevanje. To je svetlobno telo bodočnosti, — je dejal Hibben v pripomnil, da si obeta njegova družba od izdelovanja novih žarnic zelo mnogo.

Ljubljana za kraljev rojstni dan izdelan je obsežen spored za skupno proslavo

Ljubljana, 1. septembra

Na narodni praznik rojstnega dneva Nj. Veličanstvena kralja Petra II. dne 6. septembra zvečer ob 19. se zbera na Vodnikovem in Krekovem trgu vse ljubljanske narodne, kulturne, bojeviške, televizivne, dobrodelne organizacije in gasilska društva. Vse organizacije, ki imajo kroje, se udeležejo s prevozo v krojih. Ženska društva naj pridejo po možnosti v narodnih nošnjah. Obdobje naših organizacij, da se organizacije udeležejo s svojimi društvenimi zastavami in znaki, vsaj pa državno zastavo, zlasti pa tudi z baklami, ki bodo naprodaj tudi na zbirališču. Poleg vojaške godbe bodo v spredu razvrščene tudi vse druge ljubljanske godbe, pred magistratom za zapojo zdrženi vsi ljubljanski pevski zbori. Ljubljanski pevci je pred magistratom na običajnem prostoru. Na Vodnikovem trgu se zbera v smeri jugovzhodno, kjer je vodnikov vitez, na krovu z balkona svoj prigodni govor, napisel na pevci zaključno svečanost s posimajo »Slovenec, Srb, Hrvate ter morda še s kako drugo plemščjo, nakar zatropijo vojaški trobentni znamenje za razchod.

Mestna hiša bo za kraljev rojstni dan zelo okrašena in vsa razsvetljena z reflektorji in svečami, prav tako naj pa bodo okrašena in razsvetljena tudi javna in zasebna poslopja, vsaj po vseh ulicah, koder se bo premikal sprevod. Seveda bo že na predvečer 5. septembra vse mesto v stavbah Društva, ki še niso prijavila svoje udeležbe pri slavnostnem sprevodu, na pismeno ali ustno zagotovile svojo udeležbo pri sprevodu predsedstvenemu tajništvu mestnega glavarstva. Vsako društvo naj skrbti tudi za svoje reditelje, mestna uprava bo pa poskrbel za rediteljsko nadzorstvo, ki označi na zbirališču tudi prostore za prijavljene organizacije s posebnimi tablicami. Pripravljalni odbor bo vse podrobnosti sprevoda in sprevoda objavil v ljubljanskih dnevnikih, že danes pa poudarja veliko važnost čim večjih manifestacij za kralja in dobrobitno v teh težkih dneh splošnega nemira po vsej ostali Evropi.

Tuj kapital v našem rudarstvu

Na jugu naše države se je močno zasidral zlasti angleški kapital

Trbovlje, 30. avgusta

Zanimanje tujega kapitala za rudna bogastva naše domovine se je v zadnjih letih močno dvignilo. Zlasti je inozemski kapital prodiral na jug, kjer so naravna bogastva Jugoslavije večidel še nedotaknjena in kjer je delovna sila, ki je potrebna za otvarjanje in odkrivanje ter izčrpavanje rudnih bogastev silno potreben, torej možnost velikih dobičkov zagotovljena. V zadnjih letih se je na jugu naše države zlasti angleški kapital močno zasidral. Angleški strokovnjaki so tam ugotovili, da so danes pogoj za ugodno, racionalno in dobičkanosno izkorščanje tamkajšnjih rudnih polj, kakor redko kje na svetu. Delovna sila, ki se rekrutira večidel iz sezonskih in drugih kmečkih delavcev, na silno potreben, marveč je tudi izredno delavljiva in se zadovoljuje z najprimitivnejšimi živiljenjskimi pogoji. Sprito tako ugodne situacije je razumljivo, da je pritok tujega kapitala, zlasti angleškega, v zadnjih letih močno narasel.

Po najnovnejših uradnih podatkih je znašal leta 1937 v rudarskih delniških družbah naše države načelo kapital 882 milijonov dinarjev. Od tega je bilo 77,73% inozemskoga kapitala in sicer je odpadlo na Anglijo 40,83, na Francijo 28,07%, na Belgijo 4,68%, na Italijo 1,79%, na Svedko 1,04%, na Nemčijo 0,87%, na Holandsko 0,45%, na Madžarsko 0,02 odstotka in na USA 0,01%. Nemčija pa je v letu 1938 in letos v letu izvršila v jugoslovenskem rudarstvu tako velike investicije, da je delz Nemčije v jugoslovenskem rudarstvu danes že znatno večji in se ceni, da je Nemčija danes na tretjem mestu takoj za Anglijo in Francijo.

Producija železne rude je znašala v Jugoslaviji v juniju letos 64.360 ton (napram 42.900 ton lani v juniju),

produkacija bakrene rude letos v juniju 465.550 ton, proti 421.150 ton v juniju lanskega leta. V prvem polletju letos je znašala 1.000 ton, pri tem pa povečava vse podrobnosti proslave in sprevođenje v koraka Pred Škofijo, po Stritarjevi ulici čez tromostje in Marijan Trnj, po Miklošičeve cesti in Tavčarje-

vo.

Produkcija premoga pa je znašala v juniju letos 33.228 ton, torej za skoraj 10.000 ton več kakor v prvem polletju lani.

Zanimiva je primerjava železne produkcije v prvih polletjih od leta 1935 do leta 1937, ko je bilo produciranih komaj 2.346 ton, v naslednjem letu že 19.771 ton, v I. polletju 1937 pa je padla na 14.700 ton, nato se je naslednje leto zopet dvignila na 24.004 ton in je letos, kakor že omenjeno, znašala 33.228 ton.

To zvišanje železne produkcije je v prvi vrsti posledica izgradnje novih topilnic v Varesu in na Jesenicah.

Producija bakra je znašala v I. polletju leta 23.080 ton (21.700 ton lani), svinca 3780 ton (4360 lani), cinka 2540 ton (2245 lani) in antimona 672 ton (106 ton lani).

Posebno je omembe vredno povišanje produkcije antimona, ki se izvaja zlasti v Nemčiji, katera potreba na uvozu znaša letno okrog 200 ton.

(Stat. podatki po »Montanistische Rundschau« 15. 8. 1939).

V strahu je opazil, da prinaša na mizo nove jedi in jel je odklanjati.

— Kaj? Kaj? Vi nočete vkuhanega sadja? Saj vendar ne skoduje zobem.

Zvečer, ko je že dremal v mehki postelji v toplo zakurjeni sobi, je Murzajev razmišljal:

— Oleg Kirilovič je imel prav, da je nisec po narejenega pisma nekaj slišal o Tanji, ni se pa prepričal, kdo je to. Blamiral se je. Ta Tanja Panfilovna živi samo za svoje otroke, za svojega moža in za svoje gospodinjstvo. Ljudi, zadovoljnje s svojim živiljenjem, bi težko našeli. Za svoje blagostanje sta oba hvaležna pokojnemu knezu in njegovemu bratu.

Po izdatinem obedu in nič manj izdatni večerji je bil Murzajev spanje težko. V sanjah so se mu prikazovali obrazji Jarigina, Rožnove in Berlogine. Potem so se ti obrazji strnili v en sam strašen obraz, vedno motnejši, izpreminjajoč se samo po očeh, uprtih v Murzajeva. Njihov pogled je obenem omamljal in obdijbal, težil je kakor kamen, a pri tem je bil zaveden. Vonj, ki mu je udaril v nos v zapuščenem avtomobilu, mu je stiskal zdaj grlo. S krikom se je pozno ponoci prebudi.

V sobi je bila od razbeljene peči neznosna vročina. V katu v svitu luči so se lesketali okvirji slik. Zrak je bil nasišen z vonjem balzama in rož na oknu. Ta vonj se je mešal z vonjem nekakšnih zelišč, visečih na stropu. Vsa oprema sobe je delala vtič preprostega, udobnega domačega oginjača.

— Ne, ta vonj ni od tod. Tak vonj se ni tu nikoli širil, — je pomisil Murzajev in se znova pogreznil v trdno spanje.

38

rodnina, da se Murzajev še ni niti dobro seznanil z njimi, pa je že cutil, da je med njimi kakor doma. Za boljši začetki si je izmisli sporočilo Tatjani Panfilovni pozdrav kneza Olega Kiriloviča in s tem si je takoj pridobil njen zaupanje.

— Hvala za pozdrav, — je dejala Tatjana Panfilovna. — In vam, gospod, se zahvaljujem, da ste nas prišli obiskati. Ne mine dan, da bi se ne spomnili kneza Olega in Vsevoloda in Olega Kiriloviča. Pogružuji se v pokoj, na kaj je vse, pa tudi zdravje, življenje in vse, kar je v tem delu življenja. Tatjana Panfilovna je odšla v sosедno sobo poigrat.

— Zelo daljna sorodnica sva, loči naju več rokenjen. Zato je to sorodstvo problematično. Pa tudi tako Petra Efimoviča visoko cenimo in smo morilčevi željo, da bi se čim prej odkrižal dokazov.

Ko je v pisarni knezov Kostrovih zvedel, kje stanujeta Pavdin in njegova žena Tatjana Panfilovna, se je odpeljal Murzajev k njima v Kamo. Prispel je tja na praznik, tako da je našel vso družino skupaj. Družina je bila številna — oče z materjo in štirje otroci. To je bila tako simpatična

— Zdi se, da je to zelo marljiv mož, — je prispeval Murzajev.

— Drugega takega ne najde! Menda ga je krstil prebrisan pop. Pri tem je izredno moder in dober. Ta njegova bistra glava je kakor kod drugih. Večkrat ga omenjam svojim otrokom za vzor.

— Vidim, da je vas bog obdaroval s številno družino.

— Saj ne gre drugače. Z otroki je križ, brez njih pa še večji! Tri fante imava.

— A četrti — hči — bo kmalu pomagala materi.

— Ta je tuja. Sirota Rejenka. Moja žena je želela, da bi jo vzelz v sebi, češ sama sem kot sirota uživala pri ljudeh samo dobro in zato je to zdaj najina dolžnost. Takim besedam ni mogoče ugovarjati. Privolil sem